SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

5-son (5-jild)
2025

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SPR1342V5I5Y2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasida xizmat koʻrsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat Gʻaybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), Oʻzbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Joʻrayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom oʻgʻli — yuridik fanlar boʻyicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, Oʻzbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD), Samarqanddavlatuniversiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport boʻyicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI
5-jild, 5-son (May, 2025). - 569 bet.

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Qurbonova Marg'uba
O'ZBEK TILI VA TIL SIYOSATI: TARIXIY EVOLYUTSIYA VA ZAMONAVIY OMMALASHTIRISH VOSITALARI 13-15

Polvanov Azim Kuchkarovich
AMIR TEMUR QO'SHINIDA HARBIY TA'MINOT VA ASKAR SAFARBARLIGINING MANBALARDA YORITILISHI 16-21

Esnazarova Zulfiya Baltashovna
QORAQALPOQLARNING SHAHAR MADANIYATI (1873 – 1924) 22-27

Axmedov Shaxzod Farxod o'g'li
O'ZBEKISTONDAGI YOSHLAR TASHKILOTLARI FAOLIYATI TARIXIDAN (1991 – 2017-yillar) 28-36

Mamajonov Alisher, Alisherov Abduvohid
IKKINCHI JAHON URUSHI JANG MAYDONLARIDA ANDIJONLIK RAHBAR XODIMLARNING ISHTIROKI 37-43

Mamasaidov Lutfillo Payzullo o'g'li
XALQ TA'LIMI SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA HAMKORLIK ALOQALARI 44-47

Asadova Ra'no Baymanovna
INNOVATIVE APPROACHES TO URBAN PLANNING AND TOURISM INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT IN NEW UZBEKISTAN (CASE STUDY OF INDIA'S EXPERIENCE) 48-52

Esanova Nilufar
1991-2024 YILLARDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING SANOAT SOHASIDA HAMKORLIGI: NATIJALAR VA ISTIQBOLLAR (HINDISTON VA XITOY MAMLAKATLARI MISOLIDA) 53-56

Abdug'aniyev Bekzod Abduvali o'g'li
O'ZBEK XONLIKLARI VA USMONLI DAVLATI HUKMDORI SULTON SULAYMON O'RTASIDAGI SIYOSIY ALOQALAR 57-64

Xudoyberdiyev Axrorboy Nabi o'g'li
HUDUDIY YONDASHUV ASOSIDA YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATINI AMALGA OSHIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA 65-70

Zokirjanov Mirzohid Shuxrat o'g'li
XIX ASRNING IKKINCHI YARMI – XX ASR BOSHLARIDA BOKU NEFT SANOATINING ROSSIYA IQTISODIY HAYOTIDA TUTGAN O'RNI 71-74

Xudayberdiyev Utkir Toshmuradovich
MUSTAQILLIK YILLARIDA TOSHG'UZOR-BOYSUN-QUMQO'RG'ON TEMIR YO'LINING QURILISHI VA UNING IJTIMOIY-IQTISODIY AHAMIYATI 75-80

O'rmonov Husniddin Baxriddin o'g'li
ULUG' VATAN URUSHINING DASTLABKI YILLARIDA O'ZBEKISTON SANOATI 81-88

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Urdushev Xamrakul, Sirojiddin Eshanqulov
MEVA-SABZAVOTCHILIK KLASTERLARI:
EKSPORTGA YO‘NALTIRILGAN RIVOJLANISH 89-98

Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali qizi
MOBIL ILOVALAR ORQALI XIZMAT KO‘RSATISH:
QULAYLIKMI YOKI NAZORAT VOSITASIMI? 99-104

Xakkulov Akbar Uralovich
MARKAZIY BANK FOIZ SIYOSATINING BANKLARNING FOIZ RISKIGA TA’SIRI 105-111

Amonov Mehriddin Oromiddinovich
TADBIRKORLIK FAOLIYATINI BOSHQARISHDA RAHBARLIK USLUBI:
AVTOKRATIK RAHBARLAR 112-117

Ismoilova Dilfuza Ibodullayevna
HUDUDLARDA AHOLI SALOMATLIGINI TA’MINLANGANLIK DARAJASINI
BAHOLASH USULLARI VA MEZONLARI 118-125

Yangiboyev Rustam Berdiyarovich
TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIGINI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI 126-131

Ollanazarov Bekmurod Davlatmuratovich
DXSH LOYIHALARIDA INVESTITSION KRAUDFANDING MODELIDAN
FOYDALANISH ORQALI INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISH VA UNI TURISTIK
XIZMATLAR KO‘RSATISH SOHASIDA QO‘LLASH ISTIQBOLLARI 132-143

Eshqobilova Nigoraxon, Qurbonova Safiyabonu
DAVLAT BUDJETINING DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHNING
NAZARIY ASOSLARI 144-150

Umronov Eldorbek Sodirovich
HUDUDLARDA INNOVATSION XIZMATLAR TURLARI RIVOJLANISHINING
EKZOGEN VA ENDOGEN OMILLARI, ULAR TASNIFI VA KO‘RSATKICHLARI 151-159

Turgunov Jasurbek, Siddikova Farangiz
OPPORTUNITIES AND PROSPECTS FOR DEVELOPING A GREEN ECONOMY
IN UZBEKISTAN 160-172

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Ahmedova Dilrabo
YOSHLARNING MA’NAVIY-AXLOQIY QIYOFASINING SHAKLLANISHIGA TARIXIY
JARAYONLARNING TA’SIRI 173-177

Raxmatova Xolidaxon Xolikovna
NAQSHBANDIYLIKDAGI MUROSA FALSAFASIGA OID QARASHLARINING
FALSAFIY TAHLILI 178-184

Kurbonaliyev Ural Xatamovich
ZAMONAVIY AXLOQIY INQIROZ SHAROITIDA ABU MUHAMMAD ABDULLOH
DORIMIY MEROSINING YOSHLAR MA’NAVIYATINI YUKSALTIRISHDAGI ROLI 185-189

Soipova Mavjuda Karimjanovna
FAZL IBN AHMAD TA’LIMOTIDA BILISH MASALASI 190-194

Jabborova Saodat Sattorovna
MA'NAVIYAT DAVLAT VA JAMIYAT RIVOJLANISHINING ASOSI 195-198

Fayziyev Xurshid Jumayevich
VOLTER FALSAFIY QARASHLARIDA FRANSIYADA AGRAR MUNOSABATLAR TAHLILI 199-204

Olimova Moxinur Ravshanbek qizi
YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA MA'NAVIYATNING O'RNI 205-208

Usarkulov Oybek
O'ZBEKISTON VA JANUBIY KOREYA O'RTASIDAGI MADANIY, ILMIY-TEXNIKAVIY ALOQALARNING IJTIMOIY AHAMIYATI 209-214

Majidov Sodiqjon Sadullayevich
IJTIMOIY ZIDDIYATLAR VA IJTIMOIY FALSAFIY TALQINLAR 215-218

Абдуллаева Икбола Мохировна
КНИГА – КАК ОДИН ИЗ ОСНОВНЫХ ВИДОВ ИСКУССТВА – ИСКУССТВО СЛОВА 219-226

Yusupova Ranoxon Tolibjonovna
MUHANDISLIK TAFAKKURINI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOIY- FALSAFIY OMILLARI 227-230

Turabova Sevara Kattaqulovna
GLOBAL MEHNAT BOZORIDA SOFT SKILLS VA IJTIMOIY ONGNING STRATEGIK INTEGRATSIYASI 231-235

Rustamov Ramz Rizoqulovich
DESTRUKTIV TARG'IBOT TA'SIRIDAN HIMOYALANISHDA TANQIDIY TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISH AHAMIYATI 236-240

Aslanov Said Karimovich
TIZIMLI YONDASHUV VA BOSHQARUV FAOLIYATING O'ZORO ALOQADORLIGI 241-244

G'aniyev Elbek Abdizoitovich
YOSHLARDA AXLOQIY INQIROZ KUCHAYISHIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING ROLI 245-248

Bozarov Dilmurod Mirzarasulovich
SINERGETIKANING ONTOLOGIK MUAMMOLARNI HAL ETISHDAGI O'RNI 249-252

Ochilova Nigora Ruzimuratovna
GLOBAL MUAMMOLARNI BARTARAF ETISHDA XALQARO KUCHLAR BIRLASHUVINING AHAMIYATI 253-258

Azimov Ozod Mamatkulovich
YOSHLARDA EKOESTETIK DUNYOQARASHNI SHAKLLANTIRISHNING FALSAFIY ASOSLARI 259-264

Xolmirzayeva Jumagul Xamdamovna
TARIXIY MANBALARDA YOSH MUTAXASSISLARNI RIVOJLANTIRISH HAQIDAGI QARASHLAR 265-271

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Мамбетов Сердар Ахмедович
СПОСОБЫ ПЕРЕВОДА РУССКИХ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ НА КАРАКАЛПАКСКИЙ ЯЗЫК 272-280

Qurbanova Hilola Maqsadbek qizi
PRACTICAL NEEDS' ANALYSIS OF SOME BILINGUAL STUDENTS 281-288

Rakhmonova Yulduz Khusanovna
A HETEROGENEOUS LEGACY:
EXAMINING HEMINGWAY'S STYLE IN HIS LATER YEARS 289-295

Yakubova Nilufar Egamberganovna
ESKI O'ZBEK TILIDA TAF'IL QOLIPLI O'ZLASHMALAR 296-301

Sadullayeva Muxlisa Xamrayevna
ZAMONAVIY O'ZBEK HIKOYALARIDA BADIIY KONFLIKT MASALASI 302-307

Shomurodova Shahlo, Axmedjanova Farida
MARGARET DRABBLENING "THE MILLSTONE" ASARIDAGI NOYOB KO'RINISH 308-311

Nazarov Sardor Shamurodovich
A COMPARATIVE STUDY OF THE STRUCTURAL-SEMANTIC
FEATURES OF ENGLISH AND UZBEK WORD COMBINATIONS 312-315

Otajonova Dildor Baxtiyarovna
HAQORAT VA TAHDIDLAR BILAN BOG'LIQ DA'VOLARNI SUD-LINGVISTIK
EKSPERTIZADAN O'TKAZISH ALGORITMI 316-325

Файзуллина Наргиза Дамировна
СОВРЕМЕННЫЕ СИНОНИМЫ И ТЕРМИНЫ КОМПЬЮТЕРНО-ИГРОВОГО
СЛЕНГА В РУССКОМ ЯЗЫКЕ 326-331

Sodiqova Dinora Ilhom qizi
ANALYSIS OF PRINCIPLES OF CONVEYING FEELINGS CONCERNING LITERARY
TRANSLATION 332-337

Nazimova Himmatoy
"DEV" VA "YALMOG'IZ" OBRAZI ETIMOLOGIYASI, KELIB CHIQISHI VA MADANIY
ILDIZLARI TAHLILI 338-342

Arziqulova Xurshida, Mustanova Shohista
SHARQ VA G'ARB DRAMATURGIYASI: MADANIY ALOQALAR
VA ILHOM MANBALARI 343-348

Azizova Feruza Rejavaliyevna
TA'LIM JARAYONIDA INNOVATSION G'OYALAR VA TEXNOLOGIYALARNI
JORIY QILISH ZAMONAVIY TA'LIMNING BOSH STRATEGIYASI 349-353

Agzamova Gulrux Ravshan qizi
XITOY TILIDAGI MUROJAAT ATAMALARINING UMUMIY VA XUSUSIY BELGILARI 354-358

Sherkulov Sardor Komilovich
SOCIAL PROBLEMS IN THE WORKS OF THOMAS HARDY:
AN INVESTIGATION OF CLASS INEQUALITY, GENDER AND INDUSTRIALIZATION 359-364

Rasulov Zubaydullo, G'ayratova Oybegim
DISKURS — LINGUAPRAMAGMATIK YONDASHUV OBYEKTI SIFATIDA 365-368

Bozorova Umida Qilichovna
BADIIY KIRITMALARNI ROSSIYADA O'RGANILISHI 369-372

Nuriddinova Huriyat Baxtiyorovna
TOPISHMOQLARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI 373-376

Mamadiyorova Hilola
TAOM NOMLARINING TARJIMA JARAYONIDA MADANIY TAFOVUTLARNING TA’SIRI 377-384

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Abdullayeva Nodira Odil qizi
OILAVIY (MAISHIY) ZOʻRAVONLIK OMILLARI MAJMUASI 385-393

Joʻraqulov Javohir Musoqul oʻgʻli
TOVLAMACHILIK JINOYATINI AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANIB SODIR ETISH AMALIYOTI: MUAMMO VA YECHIMLAR 394-399

Otamirzayev Oybek Murodullo oʻgʻli
YER OSTI SUVLARINI MUHOFAZA QILISH VA ULARDAN FOYDALANISHNING PREDMETI VA USULLARI 400-407

Утебаев Саламат, Калбаева Эльдора
ВОПРОСЫ УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ПРЕСТУПЛЕНИЕ ХУЛИГАНИЯ В НЕКОТОРЫХ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ 408-413

Nuriddinov Ismoil Oʻlmas oʻgʻli
BURHONUDDIN MARGʻINONIYNING “HIDOYA” ASARIDA JINOYAT VA JAZO MUVOZANATIGA OID AYRIM MASALALAR 414-420

Jabbarova Yulduz Ibrohim qizi
SUN’IY INTELLEKTNING NOTOʻGʻRI XULOSALARI (GALLYUTSINATSIYALAR): MOHIYATI, SABABLARI VA HUQUQIY TARTIBGA SOLISH ZARURATI 421-432

Burxonov Shahzod Burxon oʻgʻli
XALQARO MEHNAT STANDARTLARI VA MEHNAT SHAROITLARINI TARTIBGA SOLISH 433-438

Avezov Umidjon Toshpulatovich
OʻZBEKISTONDA KASABA UYUSHMALARI FAOLIYATINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI TAHLILI 439-446

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Максудов Улугбек Курбанович
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ ФОРМИРОВАНИЯ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ В ИННОВАЦИОННЫХ И СТАРТАП-ПРОЕКТАХ В УСЛОВИЯХ МИРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ 447-453

Lutfillayev Maxmud, Egamberdiyeva Feruza
SUN’IY INTELLEKT TUSHUNCHASI, TARIXI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI 454-458

Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich
OʻQUV FAOLIYATI TAMOYILLARIDA INTEGRATIV VA SINERGETIK YONDASHUVLAR 459-463

Jamolova Gulbadanbegim, Muhammadiyeva Elmera
TALABALARDA TAHLILIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI 464-468

Mamajanov Raxmatilla Yakubjanovich
TA’LIM JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN KOMPLEKS FOYDALANISHNING METODIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH 469-478

Ishonkulov Ashraf Kurbonkulovich
GLOBALLASHUV SHAROITIDA TA'LIM JARAYONIDA INFORMAL TA'LIM YONDASHUVDAN FOYDALANISH ZAMONAVIY PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA 479-484

Esboganova Baxit Daribayevna
UMUMTA'LIM MAKTABLARDA CHIZMACHILIK DARSLARIDA O'QUVCHILARGA AMALIY MASHG'ULOTLAR OLIB BORISH METODIKASI 485-490

Kamalova Dilnavoz, Amurillayeva Munira
TEXNOLOGIYA DARSLARINI O'TISHDA SINFDAN TASHQARI ISHLARNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI 491-495

Абдуллаева Дилдора Улугбековна
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ПРАВОВЫХ ДИСЦИПЛИН В ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗАХ 496-503

Xamidova Zaynura Ramazonovna
STEAM TA'LIM TEXNOLOGIYASINING TA'LIM JARAYONIDA QO'LLANILISHI VA RIVOJLANISHIDA PEDAGOGIK MUAMMOLAR 504-508

Mustayeva Guldora, Mustayeva Guliston
SCIENTIFIC FOUNDATIONS OF REFLECTION MECHANISMS IN PEDAGOGICAL ACTIVITY 509-514

Avazova Munisa
TA'LIM DIZAYNIDA O'QUVCHILARNING MOTIVATSIYASINI OSHIRISH: GAMIFIKATSIYA VA INTERAKTIV METODLARNING TA'SIRI 515-517

Abdullayeva Mohigul, Fazlitdinov Muhammadali
SUN'IY INTELLEKT VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING XXI ASRDAGI ROLI HAMDA ULARNING TURLI SOHALARGA TA'SIRINI O'RGANISH 518-521

Urinova Dilbar Abdusamat qizi
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TA'LIM FAOLIYATINI MODERNIZATSIYA QILISHDA TARBIYACHILARNING OTA-ONALAR BILAN ISHLASHINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMLARI 522-526

Turdaliyeva Qizlarxon Ilhomjon qizi
BOSHLANG'ICH SINFLARDA INGLIZ TILI O'QITISHNING FUNKSIONAL YONDASHUV METODLARI 527-532

Baratov Jo'raqo'zi Shukurjon o'g'li
BO'LAJAK MUHANDISLARNI TAYYORLASHDA AMALIY MASHG'ULOTLARDA NOSTANDART TOPSHIRIQLARDAN FOYDALANISH METODIKASI 533-539

Suvanova Gulbaxor Baxromovna
KO'P MILLATLI MAKTABLARDA MADANIYATLARARO KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR 540-543

Qarshiyeva Muborak, Karshiyev Jaxongir
BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARINING LINGVISTIK KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH ORQALI XALQARO BAHOLASH DASTURLARI(PIRLS)GA TAYYORLASH USULLARI 544-547

Djurayeva Nargis Narkulovna
BOSHLANG'ICH TA'LIM PEDAGOGIKASIDA O'QUVCHILARDA NAFOSAT TARBIYASINING O'RNI 548-552

Otabayev Iskandar Abdug'aniyevich
KREDIT-MODUL TIZIMI ORQALI O'QUV REJALARINI ISHLAB CHIQISH
VA ULARNI AMALIY TATBIQ ETISH BOSQICHLARI 553-562

Bozorov Zokir, Ravshanova O'g'ilshod
BO'LAJAK MATEMATIKA FAN O'QITUVCHILARINING PLANIMETRIYA
BO'YICHA KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA TALABALAR MUSTAQIL
ISHLARINING ROLI 563-568

SCIENCE PROBLEMS.UZ

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari
Actual Problems of Humanities and Social Sciences
Volume 5 | Issue 5 | 2025
ISSN Online: 2181-1342

Received: 15 April 2025
Accepted: 1 May 2025
Published: 10 May 2025

Article / Original Paper

THE ROLE OF SOPHISTICATION EDUCATION IN STUDENTS IN PRIMARY EDUCATION PEDAGOGY

Djurayeva Nargis Narkulovna
University of Economics and pedagogy senior lecturer

Abstract. This article analyzes the content and essence of the formation of sophistication education in students at the stage of primary education, its relevance. Sophistication education is the process by which children develop aesthetic tastes, moral values, culture of treatment and behavioral skills. The article includes a scientific analysis of the importance of the education of elegance in primary education, its role in the formation of the personality of children and its role in the educational process.

Keywords: sophistication education, primary education, aesthetic taste, moral values, culture of treatment, educational process.

BOSHLANG'ICH TA'LIM PEDAGOGIKASIDA O'QUVCHILARDA NAFOSAT TARBIYASINING O'RNI

Djurayeva Nargis Narkulovna
Iqtisodiyot va pedagogika universiteti katta oʻqituvchi

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlangʻich taʼlim bosqichida oʻquvchilarda nafosat tarbiyasini shakllantirishning mazmun-mohiyati, uning dolzarbligi tahlil qilingan. Nafosat tarbiyasi-bu bolalarda estetik did, axloqiy qadriyatlar, muomala madaniyati va oʻzini tutish qobiliyatlarini rivojlantirish jarayonidir. Maqola boshlangʻich taʼlimda nafosat tarbiyasining ahamiyatini, uning bolalarning shaxsiyatini shakllantirishdagi rolini va taʼlim jarayonidagi oʻrni haqida ilmiy tahlilini oʻz ichiga oladi.

Kalit soʻzlar: nafosat tarbiyasi, boshlangʻich taʼlim, estetik did, axloqiy qadriyatlar, muomala madaniyati, taʼlim jarayoni.

DOI: https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I5Y2025N90

KIRISH.

Nafosat tarbiyasi (estetik tarbiya — yunonchadan "his etiladigan", lotincha «estezio» goʻzallikni his qilaman) — oʻquvchilarni voqelik, tabiat, ijtimoiy va mehnat munosabatlari va turmush goʻzalliklarini anglash, idrok etish va toʻgʻri tushunishga oʻrgatish, ularning badiiy didini oʻstirish, ularda goʻzallikka muhabbat uygʻotish, ular tomonidan goʻzallikni yaratish qobiliyatlarini tarbiyalashga yoʻnaltirilgan pedagogik jarayondir (1.2011. 692-b). Tabiat, adabiyot, teatr, musiqa, sheʼriyat, tasviriy sanʼat va boshqalarga boʻlgan muhabbat shaxsning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi.

Nafosat tarbiyasi axloqiy tarbiyani samarali tashkil etishda katta ahamiyatga ega. Nafosatdan rohatlanishda faqat sanʼat asarlarigina emas, balki ezgu ishlar, jamoaga hurmat, sadoqat, vijdonan mehnat qilish muhim oʻrin tutadi. Nafosat tarbiyasining mohiyati shundan iboratki, u goʻzallikka boʻlgan munosabatni qaror toptiradi. Goʻzallikka boʻlgan tuygʻuni rivojlantirmay turib, yuqori mehnat madaniyatiga erishib boʻlmaydi. Mehnat jarayonida

tayyorlangan har bir buyum (tovar)ning ahamiyati, funksiyasi, zaruriligi insonning tabiiy ehtiyojlarini qondirishi jihatidangina emas, balki uning qanchalik goʻzalligi bilan ham baholanadi Goʻzallik bu hayotning oʻzi, tabiat hamda inson mehnati natijalari, insoniy munosabatlarning mukammalligidir.

Nafosat – bu goʻzallikni anglash maʼnosida juda koʻp yoʻnalishlarga ega boʻlib, ular tabiat (tabiat landshaftlari, tabiat elementlari va jinslari, flora, fauna goʻzalligi), jamiyat (jamiyat, davlat, huquq, erkinlik, qonunlar goʻzalligi), inson (tana, aql, ruhiyat goʻzalligi), sanʼat 5 (rassomchilik, haykaltaroshlik, adabiyot, sheʼriyat, teatr, kino, sirk goʻzalliklari) goʻzalliklari kabilardan iboratdir. Oʻz navbatida ular bolalarda axloq, odob, muomala, munosabat, mehnat va albatta nafosat tarbiyasini shakllantirib boradi.

Zamonaviy taʼlim jarayoni nafaqat bilim berish, balki estetik did, axloqiy qadriyatlar va maʼnaviy tarbiyani shakllantirishga ham xizmat qilishi zarur.

Boshlangʻich taʼlim bosqichi – bu oʻquvchining shaxs sifatida shakllanishida hal qiluvchi davr boʻlib, aynan shu bosqichda nafosat tarbiyasi, yaʼni goʻzallikni anglash, qadrlash va estetik madaniyatni egallashning poydevori qoʻyiladi.

Boshlangʻich taʼlim pedagogikasida oʻquvchilarda nafosat tarbiyasi muhim oʻrin tutadi. Bu tarbiya bolalarda estetik did, goʻzallikka boʻlgan mehr, axloqiy qadriyatlar va madaniy xulq-atvorni shakllantiradi. Nafosat tarbiyasi orqali oʻquvchilar sanʼat, adabiyot, tabiat goʻzalligi va insoniylik kabi tushunchalarni anglaydi va qadrlaydi. Pedagoglar bu jarayonda oʻyinlar, musiqiy mashgʻulotlar, rasm chizish, badiiy adabiyot oʻqish kabi vositalardan foydalanadilar. Natijada bolalar nozik didli, goʻzallikni anglaydigan va estetik jihatdan rivojlangan shaxs sifatida voyaga yetadi.

Boshlangʻich taʼlimda nafosat tarbiyasining asosiy maqsadi-bolalarda goʻzallikni anglash, axloqiy qadriyatlarni oʻzlashtirish va muomala madaniyatini shakllantirishdir. Bu maqsadga erishish uchun xalq ogʻzaki ijodi, maqollar , masallar, badiiy asarlar va sanʼat turlaridan foydalanish samarali vosita hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYASI.

Nafosat tarbiyasini oʻrgatishning maqsadi va vazifalari juda koʻp qirrali pedagogik hamda psixologik jarayon hisoblanadi. Nafosat tarbiyasi maqsadi bir necha yoʻnalishlarda namoyon boʻladi. Ularni shartli ravishda quyidagicha tasavvur etishimiz mumkin boʻladi:

-bolalarning nafosat tarbiyasiga moyilligi darajasini aniqlash;

-bolalarning nafosat tarbiyasi boʻyicha bilimlari va koʻnikmalari darajasini aniqlash;

-bolalarning nafosat tarbiyasi boʻyicha bajariladigan ishlarning yoʻnalishlari va vazifalarini aniqlash;

-bolalarda nafosat tarbiyasining toʻgʻri shakllanishiga erishish.

Maktabgacha boʻlgan yoshdagi bolalarga nafosat tarbiyasining vazifalari quyidagilardan iboratdir:

-nafosatning his — tuygʻusini shakllantirish;

-estetik fikr — mulohazani shakllantirish;

-estetik didni toʻgʻri tarbiyalash;

-bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish;

-goʻzallikni sevishga boʻlgan hayotiy ehtiyojini oʻstirib borish.

Bolalar goʻzallikni idrok qilish qobiliyatiga ega boʻlganliklari uchun hayajonlanish, qaygʻurish, dargʻazab boʻlish, quvonish, zavqlanish kabi his — tuygʻularni boshdan kechiradilar. Bundan tashqari kishi yuksak badiiy mahorat bilan yaratilgan obrazni yoki tabiat, hayotdagi goʻzal hodisani idrok qilganidan zavq — shavqqa toʻladi.

Oʻquvchilarda kuzatish madaniyatini tarbiyalash ularning goʻzallikka boʻlgan intilishlarini oʻstirish uchun juda muhim. Koʻp hollarda bolalar biror narsaga qarab turadilar-u, uning oʻzini koʻrmaydilar, quloq soladilar-u, eshitmaydilar. Shuning uchun ularga tabiatda, oʻrmonda togʻlar va choʻllarda turli tovushlarni farq qilishni oʻrgatish lozim. Nafosat haqidagi tushunchalarni oʻzlashtirib olish, ajoyib san’at asarini sayoz, past saviyada yozilgan asardan farqlash, oʻz fikr -mulohazalarini toʻgʻri ekanligini qattiq turib, himoya qilishga yordam beradi.

Nafosat tarbiyasi — shaxsning estetik ongi, munosabatlari hamda nafosat faoliyatining vujudga kelishi va takomillashuvidan iborat.

Nafosat tarbiyasi haqida koʻplab mutafakkirlar chuqur fikr yuritgan. Ular nafosatni inson ma’naviy kamolotining asosiy omillaridan biri, jamiyat axloqiy salomatligining muhim tarkibiy qismi deb bilganlar. Quyida ayrim mashhur mutafakkirlarning bu boradagi fikrlarini keltiramiz:

Abu Nasr Farobiy: “Goʻzallik inson qalbini poklaydi. Musiqa, she’r va san’at orqali tarbiya topgan odam jamiyatga foydali boʻladi.”

Alisher Navoiy: “Goʻzallik-bu nafaqat tashqi koʻrinish, balki qalb pokligi, soʻzning shirasi, fe’l-atvorning latofatidir.” Navoiy nafosatni komil insonlik bilan bogʻlaydi, uning asarlarida ma’naviy va axloqiy goʻzallik ustuvor oʻrin tutadi.

Alisher Navoiy 18 ming olam haqida gapirib, bunday deydi: “Yer uzra yuz minglab ajoyib shakllar bor. Har bir shaklning oʻziga xos tovlanishlari, turlanishlari bor. Tasavvur qilaylik; tevarak-atrofda dengizlar yoki togʻlar, dasht-u sahrolar yoki gulshanlar, toʻrgʻay va bulbullarni maftun etuvchi rango-rang nafis gul va lolalar, turli iqlimlar va mamlakatlar, daryolar, buloqlar va hokazolar mavjud. Bular atrofida yana 9 qavatli osmon, sobit-u sayyoralar, yulduzlar, mamlakatlar boʻlib, bari son-sanoqsizdir. Toʻrt unsur, yetti osmon, va olti tomon koinotning nodir va oliy asosidir. Koinotdagi barcha mavjudotlar ichida eng ulugʻi Inson va uning koʻnglidir”.

Dil boyliklari, ruh olamining goʻzalliklari inson foniy dunyodan ketayotganida ham u bilan birga abadiyat olamiga hamroh boʻlib boradi. Hamrohgina emas, odamning jon-u dili, asosiy mohiyati boʻlib, mangu rohat-farogʻat topadi.

Inson dili ilohiy sirlarning gulshani boʻlib uni pokiza saqlash, aziz, muqaddas bilish har kimning insoniylik shartidir.

Beruniyning fikricha, faqat tashqi jihatdangina emas, balki ichki mazmun jihatdan ham koʻrkam boʻlgan kishigina maqtovga munosibdir.

Insonning ichki va tashqi goʻzalligi bir boʻlgandagina u ideal kamolotga erishadi. Muallif, “ozodalik va orastalik olijanoblikning oʻzagidir” deb uqtiradi. Yuksak madaniyatli kishi boʻlgan Beruniy insonning tashqi yoqimli qiyofasi toʻgʻridan-toʻgʻri uning axloqiy qiyofasiga bogʻliqligini uqtiradi.

Lev Tolstoy: “Goʻzallik – bu haqiqat va yaxshilikning jozibasi.” Tolstoy nafosatni axloq va haqiqat bilan chambarchas bogʻlaydi, u bolalar tarbiyasida san’at va goʻzallikni muhim deb hisoblagan.

Vohann Volfgang Gyote: “San’at — bu hayotni goʻzallashtiruvchi kuchdir. U odamga ruhiy oziq beradi.” Gyote nafosatni estetik tarbiyaning asosi deb bilgan va uni maktabda beriladigan asosiy tarbiyalardan biri sifatida koʻrgan.

Boshlangʻich ta’limda nafosat tarbiyasining oʻrni katta: [4].

Birinchidan, bu yosh davrida estetik ta’sirga sezuvchanlik kuchli boʻladi.

Ikkinchidan, rassomlik, musiqiy tarbiya, adabiyot va atrof-muhitni kuzatish orqali goʻzallikka muhabbat uygʻotadi.

Uchinchidan, oʻquvchilar goʻzal soʻz, chiroyli xulq va toza muhit tushunchalarini oʻzlashtiradi.

Boshlangʻich ta’limda nafosat tarbiyasini amalga oshirish uchun bir necha metodlar mavjud bularga quyidagilar kiradi. [2; 89.].

1. **She’rlar, ertaklar, badiiy asarlar oʻqish:** Estetik oʻqish va ijodiy ishlarga qatnashish bolalar nafosatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. She’rlar, ertaklar, badiiy asarlar bolalarning nafosatiga ijobiy ta’sir koʻrsatadi.
2. **Oʻyinlar va musobaqalar:** Bolalar oʻyinlar orqali nafosatni rivojlantirishlari mumkin. Oʻyinlar bolalarni boshqa bolalar bilan yaxshi munosabatda boʻlishiga, tartibni oʻrganishga va muomala madaniyatini oshirishga oʻrgatadi.
3. **Suhbatlar va muhokamalar:** Nafosat tarbiyasida ochiq va samimiy suhbatlar oʻtkazish muhimdir. Bolalarga toʻgʻri muloqot qilish, boshqalarga nisbatan hurmatli boʻlish va oʻz fikrlarini muloyim tarzda ifoda etish kerakligini oʻrgatish zarur.
4. **Rasm va san’at:** Estetik ta’lim orqali bolalarga san’atni tushuntirish va undan zavqlanishni oʻrgatish, ularda nafosatli tasavvur va estetik didni rivojlantirishga yordam beradi.

MUHOKAMA.

Boshlangʻich ta’lim davri, bolalarning ijtimoiy, axloqiy, estetik va ruhiy rivojlanishi uchun eng muhim bosqichdir. Bu davrda oʻquvchilarni nafosatli tarzda tarbiyalash orqali, ularning shaxsiyatiga yaxshi ta’sir koʻrsatish mumkin. Bu jarayonda muhim omillar quyidagilar: [3:36b].

1. **Axloqiy va estetik qadriyatlarni oʻrgatish:** Boshlangʻich sinfda oʻquvchilar nafaqat oʻqish yozishni, balki toʻgʻri va adolatli boʻlish, hurmat qilish, rahm-shafqat koʻrsatish kabi axloqiy qadriyatlarni ham oʻrganadilar. Nafosat tarbiyasi bu qadriyatlarni bolalarga amaliyot orqali oʻrgatish imkonini beradi.
2. **Tartib-intizom va muomala madaniyati:** Bolalar oʻrgangan axloqiy me’yorlarni hayotda amalda qoʻllashni boshlashadi. Nafosat tarbiyasi oʻquvchilarda atrof-muhitga nisbatan hurmat va e’tiborli boʻlishni oʻrgatadi. Bu esa oʻz navbatida, oʻquvchilar orasida tartib-intizom va muomala madaniyatini oshishiga olib keladi.
3. **Oʻzini tutish va shaxsiy ifoda:** Nafosat tarbiyasi bolalarga oʻzini toʻgʻri tutish, boshqalar bilan muloqot qilishda muloyimlik, samimiyat va mehribonlikni oʻrgatadi. Bu ularning shaxsiyatini rivojlantirishga va boshqalar bilan munosabatlarini sogʻlom qilishga yordam beradi.
4. **Kichik guruhlarda ishlash va jamoa ruhini rivojlantirish:** Boshlangʻich ta’limda nafosat tarbiyasi orqali oʻquvchilar bir-birlariga yordam berishni, fikr almashishni,

birgalikda ishlashni va jamoada oʻzlarini toʻgʻri tutishni oʻrganadilar. Bu esa jamoa ruhini, hamkorlikni va oʻzaro hurmatni oshiradi.

Boshlangʻich sinf oʻquvchilarida nafosat tarbiyasini shakllantirishda oʻqituvchining roli beqiyos. Oʻqituvchidan oʻquvchilarda nafosat tarbiyasini rivojlantirishga qaratilgan uch jihat muhim hisoblanadi: [3].

1. Oʻquvchilarga shaxsiy namuna koʻrsatish.
2. Estetik muhit yaratish (sinf bezagi, musiqa fonlari).
3. Oʻquvchilarni ragʻbatlantirib , estetik faoliyatga jalb etish.

NATIJALAR.

Ushbu maqolada boshlangʻich taʼlim pedagogikasida oʻquvchilarda nafosat tarbiyasining oʻrni tahlil qilindi. Nafosat tarbiyasi estetik did, goʻzallikka boʻlgan mehr, axloqiy qadriyatlar, muomala madaniyati va oʻzini tutish qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik jarayon sifatida quyidagi natijalarga olib keldi.

- Oʻquvchilarda estetik va axloqiy qadriyatlarning rivojlanishi;
- Muomala madaniyati va oʻzini tutish qobiliyatini oshishi;
- Boshlangʻich taʼlim sifatining oshishi;
- Oʻqituvchilarda pedagogik mahoratning shakllanishi;
- Tarbiya turlari va shakllaridan oqilona foydalanish.
-

XULOSA.

Boshlangʻich taʼlimda nafosat tarbiyasi bo’sh oʻquvchilarni nafaqat bilim olishga, balki estetik va madaniy jihatdan rivojlanishga ham tayyorlaydi. Nafosat inson shaxsiyatining tarkibiy qismi boʻlib, ularning boshqalar bilan sogʻlom munosabatlar qurish oʻzini tutish va jamiyatda faol ishtirok etish uchun zarur fazilatlarni shakllantiradi. Shu bois boshlangʻich taʼlimda nafosat tarbiyasiga alohida eʼtibor qaratish, bolalarning kelajakdagi muvaffaqiyatli va baxtli insonlar boʻlishiga hissa qoʻshadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Abdullayeva M. “Boshlangʻich taʼlimda ahloqiy tarbiya metodikasi.” Oʻzbekiston Respublikasi Xalq taʼlim vazirligi. 2019.
2. Abdiqodirova S.M. pedagogikada nafosat tarbiyasi masalasi. Journal of New Century Innovations, 70(2) 2025 89-94
3. Valiyeva M.M. “Boshlangʻich sinf oʻquvchilarida maʼnaviy ahloqiy tarbiyani tashkil etish.” *PEDAGOGS* 2024 58(3), 100-104
4. Umirova M. “Boshlangʻich taʼlim pedagogikasida tarbiya turlari va usullaridan foydalanish imkoniyatlari.” *Central Asian Journal of Multidisciplinarry Researchand Management Studiyes*, 2024, 1(8), 9-12.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

"Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari" elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat roʻyxatiga olingan.

Muassis: "SCIENCEPROBLEMS TEAM" mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyogʻoch koʻchasi, 70/10-uy. Elektron manzil: scienceproblems.uz@gmail.com

Bogʻlanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).